

ГЕОРГИ РАЙЧЕВ
ЛОШИЯТ ПРИЯТЕЛ

chitanka.info

Имаше едно време един момък, казваше се Доколенко. Той беше най-доброто, най-послушното и най-работливото момче в село Стратиловци. Когато баща му се помина, остави му две-три нивици, покъщнина, сечива и чифт стари волове.

Доколенко не се уплаши от бедата. Той прибра старата си майка и заживяха двамата накрай село. Залови се момчето на работа. Ора нивите, ся, жъна и всяка година припечелваше по нещо.

След някое време нивите му станаха пет. Продаде старите волове и купи млади, поправи срутената къща, загради двора.

Майка му се гордееше с него.

— Добро момче си имам — думаше тя, — скоро ще го задомя, ще му намеря работна невеста, да ме отмени от тежката работа.

Една вечер Доколенко се връщаше от нивата. Беше позакъснял. Слънцето беше слязло зад планината, но месечинката грееше над полето. Наоколо се виждаше като денем.

Накрай село, в една чужда нива, имаше голям орех. Пътят минаваше покрай ореха. Когато стигна до него. Доколенко видя, че под ореха стои кон — сам-самичък, нито вързан, нито спънат. И не какъв да е прост кон, а жребец, оседлан със скъпо седло и със сребърна юзда в устата. На седлото висяха дисаги. Огледа се наоколо да види някого — никой.

— Чудна работа! — каза си Доколенко и повика: — Ей, приятелю, къде си?

— Тук съм, приятелю, тебе чакам — обади се някой в тъмнината и тозчас пред него застана висок мъж.

Но и човекът беше много чуден: облечен господарски, с висок калпак на глава, през шията му провесена сребърна верижка за часовник, на краката — лъскави ботуши, а в единия ботуш пъхнат камшик, със златна дръжка.

— Добър вечер, Доколенко! — каза човекът и здрависа момъка. — Добре дошъл, от колко вечери те чакам, най-после дойде.

— Че защо ти съм притрябвал толкова? — попита го Доколенко.

— Нали сме приятели, ти сам ей сега повика: „Къде си, приятелю?“, и аз дойдох. Искам да те науча да крадеш, за да станеш богат като мене, стига си се мъчил с тези две мършави волчета.

— Ами че как така ще крам?

— Ей така: вземай чуждото, носи на пазара и продавай. Пази само стопаните да не те видят. Я погледни в дисагите!

Доколенко погледна — пълни с орехи.

— Ти ли ги напълни?

— Аз.

— Как така, че нали орехите са чужди?

— Чужди бяха, докато висяха на ореха — сега са мои. С всичко е така — щом влезе в твоите ръце, твое е! Слушай, приятелю, съседът ти има два хубави вола. Тази нощ, щом той заспи, влез в двора, изведи ги и продай ги на пазара. Парите изяж и изпий за мое и твое здраве. След това идвай тук всяка нощ, повикай ме: „Приятелю, къде си?“ — и аз ще ти обаждам какво да правиш.

Като каза тези думи, човекът се метна на коня и сякаш потъна в земята.

Прибра се дома Доколенко, легна, ала не можеше да заспи. Все мислеше — да послуша ли или не човека. Най-сетне не можа да се сдържи. Стана, открадна воловете и ги откара на пазара. Там му дадоха за тях пълна кесия с пари.

Три дена яде, пи и се весели Доколенко. Вечерта отиде при ореха и повика:

— Ей, приятелю, къде си?

И чу глас в тъмнината:

— Тук съм, Доколенко. Добре дошъл. Видя ли колко е хубаво без мъка пари да се гуляят! Тази нощ ще отидеш в село Стриково. Сред селото живее най-богатият човек. В обора му цвили жребец, също като моя. Влез, изведи жребеца и продай го.

Изведе Доколенко коня, продаде го, изпи парите.

Днес така, утре така, догдето всички разбраха, че Доколенко е станал крадец. А той не спираше. Заряза и работата. Обраснаха в бурен нивите му, воловете умряха от глад. Горката му стара майка всеки ден плачеше и го молеше да остави този лош път, но той се надсмиваше на думите ѝ.

Веднъж се прибираще дома от кръчмата пиян. Срещна стареца дядо Кондол.

— Хайде, дядо Кондоле, да се поборим.

Грабна стареца, сборичка го, повали го и отмина.

Дядо Кондолко стана, изтупа се от праха и бръкна в пояса си — кесията му с парите липсвала. Върна се старецът и право у Доколенкови.

— Слушай, Доколенко — каза старецът, — ти ми открадна ей сега парите, харизвам ти ги с кесията. Но да се откажеш, синко, от кражбата. Станал си приятел с рогатия, с дявола. В крив път те води той, на лошо място ще те изведе. Ако не вярваш моите думи, иди довечера под ореха накрай село, вържи се на някой клон, престори се на обесен и сам ще разбереш с кого имаш работа.

Мисли, мисли Доколенко и реши:

— Чакай пък да се пошегувам и да видя право ли казва този старец.

Отиде Доколенко под ореха, върза се за един клон през двете рамена, метна въже на шията си и зачака. Стъмни се. По едно време чу стъпки под ореха. Погледна — що да види: сам дяволът, с рога, с опашка. Гледа Доколенка, че виси, смее се презглава и дума:

— Ех, приятелю, обеси ли се? Много си избързал! Защо не почака? Аз мислех да те накарам да те хванат и обесят хората напред село, на мегдана, ала нищо — и така е добре. Я чакай да позатегна примката, да не би да оживееш.

Хвана рогатият Доколенка за краката, тръсна го два-три пъти, заплю го и отмина.

Слезе Доколенко от ореха, па се чуди:

— Брей, право казвал дядо Кондолко, наистина дяволът ме тикал към зло.

Оттогава Доколенко влезе пак в правия път. Стана честен човек, работен, имотен; задоми се, родиха му се синове и дъщери.

Тази история е разказал на дядо ми дядо му. Дядо я разказал на татка, татко — на мене, и аз — на вас, деца. С лош приятел другарство не правете, ако не искате да пострадате!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.